

Toidukvaliteedimärgi statuut

Toidukvaliteedimärki TUNNUSTATUD EESTI TOIT e Pääsukesemärk annab välja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (edaspidi EPKK).

TUNNUSTATUD EESTI TOIT e Pääsukesemärk on toidu kvaliteeti ja tooraine Eesti päritolu kinnitav toidumärgis. Pääsukesemärgi kasutamiseõigust saab taotleda äriregistris registreeritud ettevõtja oma tootele, mis on:

- valmistatud kodumaisest põhitoorainest
- tõendatud kvaliteediga;
- läbinud vastavushindamise.

Pääsukesemärki kandev toode peab vastama käesoleva Toidukvaliteedimärgi statuudis kehtestatud nõuetele ning olema kantud EPKK poolt hallatavasse registrisse.

Kaubamärgi "TUNNUSTATUD EESTI TOIT" sõnaühend koos logoga on kantud Eesti kaubamärkide registrisse ning kaubamärgiomanik omab ainuõigust neile tähistele alates 25. maist 2020. aastast ehk avalduste sisseandmisest Patendiametisse. Registreerimistaotluse number on M202000492. Rohkem infot [Patendiameti kaubamärkide andmebaasis](#).

Kaubamärk „TUNNUSTATUD EESTI TOIT“ kuulub EPKK omandisse ning EPKK-l on kaubamärgi ainuõigus. Igasugune kaubamärgi kasutamine ilma EPKK-ga sõlmitud kehtiva litsentsilepinguta või EPKK loata on keelatud. Märgi kasutamiseõigust omaval ettevõtjal lasub kohustus maksta kaubamärgi kasutusõiguse eest iga-aastast litsentsitasu.

Pääsukesemärgi logo ja erilogod

Kaubamärgi logo on Eesti rahvuslinnu pääsukese stiliseeritud kujutis, mille ümber on suurte tähtedega kiri "TUNNUSTATUD EESTI TOIT" ja on ümbritsetud musta värvi piirjoonega.

Kaubamärgi logo kujutist võib nimetada ka kui „Pääsukesemärk“.

Pääsukesemärgi tunnuslause on Tunnustatud Eesti toit. Pääsukesemärgi logo, millel tunnuslause Tunnustatud Eesti toit, kasutatakse mitmest põhitoorainest valmistatud toote puhul, millest ükski ei ole põhikoostisosa või kui tootel ei soovita viidata konkreetsele põhikoostisosale.

Pääsukesemärk pakub võimalust ka selgelt viidata konkreetsele kodumaisele põhitoorainele ning kasutada tootel Pääsukesemärgi erilogo. Sellisel juhul võib sõna „toit“ olla asendatud nt sõnadega „liha“, „piim“, „mesi“, „muna“, „kala“, „rukis“, „nisu“, „mari“, „õun“ jne.

Kaubamärgi logo värvid on lubatud sini-must-valge, lubatud on logo kasutamine ka must-valgena. Logo läbimõõt on soovitatavalt 30 mm, kuid mitte vähem kui 15 mm.

Kaubamärgi ingliskeelne nimi on „Approved Estonian Food“.

Mõisted

Ekspert on sensoorse hindamiskoolituse läbinud ja tunnistust omav ning EPKK-ga sensoorse hindamise lepingu sõlminud hindaja.

Litsentsileping on EPKK ja ettevõtja vahel sõlmitud leping, mis reguleerib kaubamärgi Tunnustatud Eesti Toit e Pääsukesemärgi kasutamise tingimused ning õigused ja kohustused.

Põhitooraine on põhikoostisosa ehk põhiline koostisosa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 1169/2011 artikkel 2 lõige 2 punkti q tähenduses. Põhitooraineks on lihatoodete puhul liha, piimatoodete puhul piim, teraviljatoodete puhul teravili jne.

Põhitooraine päritolu on tooraine pärinemise koht, milleks on Eesti Vabariik. Näiteks teraviljatooted peavad olema valmistatud Eestis kasvatatud teraviljast; lihatooted peavad olema valmistatud Eesti päritolu lihast; piimatoodete puhul peab piim pärinema Eestist jne.

1 MÄRGI TAOTLEMINE

Pääsukesemärgi kasutamiseõiguse taotlemiseks esitab ettevõtja EPKK-le vormikohase avalduse koos järgmiste dokumentidega:

- Toote analüüs - vastavalt enesekontrolliplaanile füüsikalise-keemilise ja mikrobioloogilise laborianalüüsi tulemused;
- põhitooraine kodumaist päritolu tõendav dokument - dokument, millest järeldub üheselt, et tooraine on Eestimaise päritoluga;
- info koostisosade ja toitumisalase teabe kohta - vastavalt kehtivale EL-i määrusele 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ja muudele asjakohastele õigusaktidele;
- tootekirjeldus - kus on esitatud toote välimus, värvus, teatud juhtudel tekstuuri, konsistents, lõhn, maitse ning vajadusel toote valmistamisjuhend ja serveerimise soovitus. Tootekirjelduses võib anda mistahes tootesse puutuvat lisainfot, kui ettevõtja peab seda vajalikuks.

Kui ettevõtja taotleb Pääsukesemärgi kasutamiseõigust mitmele tootele, tuleb vormistada eraldi avaldus iga toote kohta.

2 VASTAVUSHINDAMINE

Vastavushindamise käigus kontrollitakse toote vastavust Toidukvaliteedimärgi statuudis sätestatud nõuetele.

Vastavushindamine koosneb kahest etapist:

- **dokumentide kontroll** - avaldusega koos esitatud dokumentide läbivaatus ja kontroll,
- **kvaliteedi sensoorne hindamine** - kvaliteediekspertid hindavad toodet sensoorselt.

Vastavushindamine toimub kaks korda aastas.

Ettevõtjat teavitatakse vastavushindamise tulemusest. Vastavushindamise positiivse tulemuse saavutanud tootele antakse koos vastava tunnistusega märgi kasutamise õigus toote esitusel. Juhul, kui toode ei saavutanud vastavushindamisel positiivset tulemust, informeerib EPKK ettevõtjat negatiivse hindamistulemuse põhjustest, kuid ei tee infot avalikult kättesaadavaks.

Vastavushindamise protseduur on ühesugune nii uute toodete kasutamiseõiguse taotlemisel kui järelkontrollil.

2.1 DOKUMENTIDE KONTROLL

Hindamise esimeses etapis vaadatakse läbi kõik esitatud dokumendid. Seejärel vaadatakse üle toote päritolu tõendid ning kontrollitakse laborianalüüside tulemuste, koostisosade ja toitumislase teabe vastavust kehtivatele nõuetele vastavad tooted osalevad sensoorsel hindamisel.

Põhitooraine päritolu tõendamiseks esitab ettevõtja vähemalt ühe järgmistest dokumentidest: leping, ostuarve, saateleht, tarnija kinnitus, tootja garantiikiri või muu põhitooraine päritolu tõendav dokument. Olenemata esitatud dokumendist, kindlustab ettevõtja märgi kandmisõiguse taotlemisel ning ka märgi kandmisõigust omava toote puhul alati, et toote põhitooraine on kodumaist päritolu.

2.2 KVALITEEDI SENSOORNE HINDAMINE

Hindamine toimub järgmistes tootegruppides: liha-, muna-, piima-, kala-, teravilja-, pagari- ja kondiitritooted, valmistoidud, mesi, mittealkohoolsed joogid ning alkohoolsed joogid.

Kvalifitseeritud ekspertidest ekspertkomisjon testib toodet sensoorsel hindamisel anonüümsena, st kõik viited valmistajale eemaldatakse ning tootele antakse hindamisel number. Hindamisel osalevad tooted ostetakse jaemüügivõrgust.

Ekspertkomisjon võrdleb sensoorsel hindamisel toodet ettevõtja esitatud tootekirjeldusega. Hindamisel on prioriteet toote maitsele. Lisaks maitsele hinnatakse veel toodete välimust, konsistentsi ja lõhna ning vajadusel muid tootespetsiifilisi parameetreid. Iga nimetatud näitaja saab ekspertkomisjonilt hinde viie-palli süsteemis ja näitaja kaalukust reguleerib lõpphinde arvutamisel väljatöötatud suhtarv. Sensoorse hindamise läbimiseks peab toode koguma punktisummaks vähemalt 4,0.

Ekspertkomisjon e sensoorse hindamise komisjon

Sensoorse hindamise ekspert peab omama vastavat pädevust tõendavat tunnistust. Iga tootegrupi jaoks on moodustatud ekspertkomisjon, kuhu kuulub vähemalt 3 liiget. Ekspertid on valitud erinevatest teadusasutustest, laboritest, toiduainetööstustest, erialaliitudest jne kindlate kriteeriumide alusel. EPKK viib järjepidevalt läbi ekspertide koolitust ja täiendkoolitust.

3 JÄRELKONTROLL

Järelkontrolli eesmärk on kontrollida Pääsukesemärgi kandmisõigust omava toote püsivat kvaliteeti ning tootes kasutatud põhitooraine Eestimaist päritolu.

Toode võetakse järelkontrolli vastavalt riskipõhisele järelkontrolli plaanile. Järelkontrolli käigus kontrollib EPKK toote vastavust Toidukvaliteedimärgi statuudis kehtestatud nõuetele. Järelkontroll

toimub samadel alustel kui vastavushindamine, kuid ei pruugi hõlmata kõiki vastavushindamise etappe.

Ettevõtjat ei informeerita kvaliteedi sensoorse hindamise läbiviimisest järelkontrolli käigus, kuid ettevõtjat teavitatakse järelkontrolli tulemusest.

Kui toode ei vasta Toidukvaliteedimärgi statuudis sätestatud nõuetele kolmel järjestikusel järelkontrollil, on EPKK-l õigus litsentsileping ühepoolset lõpetada ning võtta ettevõtjalt õigus kasutada märki toote esitlemisel.

4 ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

Kaubamärgi TUNNUSTATUD EESTI TOIT kasutamisel on ettevõtja kohustatud järgima kaubamärgi omaniku isiklike ja varalisi õigusi. EPKK annab ettevõtjale õiguse kaubamärgi kasutamiseks vastavushindamisel vähemalt hinde 4,0 saanud toote esitlemiseks litsentsilepingus sätestatud tingimustel ja ulatuses. Ettevõtjal on keelatud ilma EPKK kirjaliku nõusolekuta kaubamärki müüa, rentida, muuta või muul moel levitada või kasutada kaubamärki vastuolus litsentsilepingu tingimustega.

EPKK-l on õigus küsida ettevõtjalt märgi kasutamiseõiguse taotlemisel või järelkontrolli käigus esitatud andmete kohta täpsustusi, teha päringuid ning tellida sõltumatult laborilt analüüse esitatud andmete õigsuse kontrollimiseks. EPKK võtab endale vastutuse kasutada andmeid ning säilitada dokumente konfidentsiaalsena.

Märgi kasutamiseõigusega ettevõtja on kohustatud teavitama EPKK-d igasugusest muudatusest toote retseptuuris ja valmistamise tehnoloogias.

Toote esitlemisel võib sõnaühendit „Tunnustatud Eesti toit“ kasutada ka ilma logota. Sõnaühendi „Tunnustatud Eesti toit“ või „Pääsukesemärk“ kasutamisel ilma logota on soovitatav lisada viide EPKK-le kui kaubamärgiomanikule.

Statuudi juurde kuuluvad lisad:

Lisa 1: Tingimused ja kord Pääsukesemärgi taotlemiseks

Lisa 2: Avaldus Pääsukesemärgi taotlemiseks